

Miscarea intelectuală în străinătate

FILOSOFIE

H. Poincaré, *La Valeur de la Science*, Flammarion.

Autorul arată că, cu toate variațiile capricioase ale modei științifice, cu tot caracterul convențional al unora dintre noțiunile cele mai fundamentale, știința nu-i o simplă acumulare de ipoteze arbitrare, ci ne dă temeinice cunoștințe asupra acelei realități obiective, care e accesibilă minții omenеști.

Emile Picard, *La Science moderne et son état actuel*, Flammarion.

Autorul și-a propus să dea în cartea sa o idee asupra stării științelor matematice, fizice și naturale în ultimii ani. În trei sute de pagini el a condensat cele mai însemnate rezultate pozitive ale științei și a pus în evidență legăturile care unesc diferitele științe între ele.

Gustave Le Bon, *L'évolution de la société*, Flammarion.

O adunare de articole care au făcut senzație în lumea științifică. Autorul a dovedit că, contrar părerii seculare, materia nu-i eternă și poate fi distrusă.

Alfred Binet, *L'Âme et le Corps*, Flammarion.

Autorul arată că progresele recente ale psihologiei experimentale au avut răsunet asupra speculațiilor celor mai abstracte ale filozofiei. Vechile ipoteze, materialismul, spiritualismul, paralelismul, monismul etc. nu mai corespund datelor de azi ale științei.

W. B. Pillsbury, *L'attention*, O. Doyn 4 fr.

Profesorul de psihologie de la uni-

versitatea din Michigan, studiază condițiile atenției, fiziologia și mecanismul ei, discutând teoriile cele mai recente.

Paul Souriau, *La rêverie esthétique. essai sur la psychologie du poète*, F. Alcan 2 fr. 50.

Autorul, mai mult om de litere decât filozof, are observații interesante asupra poeziei interioare, poeziei naturii, muzicii, etc.

G. Aslan, *La morale selon Guyau et ses rapports avec les conceptions actuelles de la morale scientifique*, F. Alcan 2 fr. 50.

Autorul expune ideile lui Guyau în morală și le critică din punct de vedere sociologic, arătându-se partizan al teoriilor lui Dürckheim și Lévy Brühl.

ISTORIE

Dr. Felix Salomon, *William Pitt der Jüngere. Erster Band: Bis zum Ausgange der Friedensperiode. Zweiter Theil: Die politische Wirksamkeit*. Leipzig und Berlin, B. G. Teubner 1906.

Partea întâia a acestei lucrări a apărut în 1901; autorul s'a folosit de un bogat material de izvoare, cu totul nou, și nu numai manuscrise, dar și tipărituri puțin cunoscute pînă acum, cum sînt de pildă cuvîntările ținute în parlament.

Feldmarschal-Leutnant Graf Alexander Hübner, *Erlebnisse zweier Brüder während der Belagerung von Paris und des Aufstandes der Kommune 1870-71*. Berlin, Gebrüder Paetel, 1905.

Cei doi frați sînt baronul Raphael Hübner, membru al ambasadei Austro-Ungare din Paris și fratele său, autorul, pe atunci căpitan de Husari. Foarte interesante amintiri despre evenimentele de atunci.

Baron Marc de Villiers du Terrage, *Rois sans couronne*, Perrin.

O listă a tuturor aventurierilor cari, începînd cu Jehan de Béthencourt, regele Canarelor și sfîrșind cu Jacques I. împăratul Saharei, au căutat să creeze împărății în locuri necunoscute, depărtate ori libere.

Henri Chantavoine, *Les Principes de 1789*, Lecène-Oudin,

Un studiu asupra drepturilor și datorităților pe care le hotărăște „Constituția anului al III-lea”. Ceia ce e interesant, e că autorul publică și cele 9 articole ale „declarațiunii datorităților omului”, care nu sînt în genere cunoscute.

Emile Roca, *Le Règne de Richelieu* (1617—1642), Perrin.

Un studiu bine informat asupra activității și asupra sfetului marelui ministru. Autorul, care e foarte familiarizat cu viața și personajele epocii de care se ocupă, a utilizat tot materialul de informație, chiar cîntecele, care circulau pe vremuri, satirizînd activitatea lui Richelieu.

J. L. de Lanessan, *L'Etat et les Eglises en France*, Félix Alcan.

Legea Separației Bisericei de Stat a dat naștere unei întregi literaturi relative la chestia aceasta. Scrierea lui Lanessan e una din lucrările mai serioase, în ea autorul studiază raporturile dintre Biserică și Stat în Franța din timpurile cele mai vechi, chiar din secolul al VII-a.

SOCIOLOGIE, STUDII SOCIALE

Umberto Eco, *Saggi di filosofia sociale e giuridica*. Bologna, Zanichelli, 1906. Opera rămasă nepublicată din pricina morții autorului, fost profesor de filozofia dreptului la Roma, este

publicată sub îngrijirea prof. Giovanni Marabelli. Conține lecțiuni asupra filozofiei dreptului, un studiu asupra juriștilor scoalei istorice germane, încercări critice asupra teoriei sociologice a populațiunii și un program critic de sociologie.

Prof. Dr. Alexander Supan, *Die territoriale Entwicklung der europäischen Kolonien*. Mit einem Kolonialgeschichtlichen Atlas von 12 Karten und 40 Kärtchen im text. Gotha, Justus Perthes 1906. Mișcarea colonială e urmărită pînă la războiul ruso-japonez. Rezultatul mișcării de colonizare a rasei albe este că astăzi 99 mil. km. p. ($\frac{1}{2}$ din suprafața globului) sînt colonizați, 665 mil. de oameni au fost aduși sub influența europeană și 105 mil. de albi, pentru care Europa nu mai avea nici loc nici hrană, s'au stabilit în celelalte continente.

Coqueulin de Lisle, *Le Pangermanisme*, Chapelot.

Un studiu asupra acțiunii Prusiei, în ultimii ani, asupra statelor Europei centrale.

L. Stein, *Die Anfänge der menschlichen Kultur*. Un vol. 146 p. „Berlin Teubner. Collection“ Aus Natur und Geisteswelt 1906. Obiectul acestei cărți e o scurtă și clară expunere a originilor civilizației și culturai umane. Autorul expune cu multă critică și prudența rezultatele cercetărilor nouă asupra omului preistoric, discută teoria raselor și arată rolul instrumentelor, ornamentelor, meșteșugurilor, sistemelor de măsură, artei și științei în civilizație.

Jacques de Boisjolin, *Les partis en France*, Roy.

Un studiu asupra partidelor politice din Franța. Cartea ar putea fi de mare interes fiind samă de situația politică actuală din Franța; din nefericire, autorul pleacă dela o împărțire greșită a partidelor (în 4 : clerical, civic-scolar, sindicalist—socialist și anar-

hist), așa că lucrarea, cu toate observațiile juste, nu aduce multă lumină în chestiunea de care se ocupă.

CRITICĂ, STUDII LITERARE

Emil Mæcherhof, Shakespeare.—*Probleme.* Kempten und München 1905. Verlag der Jos. Köselchen Buchhandlung.

Cartea conține trei studii: „Lady Macbeth“, „Scrisori asupra lui Hamlet“, „Othello—Tragedia geloziei?“ Autorul polemizează în același timp cu cei care s-de altă părere.

Ernest Gaubert, François Coppée, Sansot.

O biografie completă a celebrului poet. Autorul arată influența lui în literatură și ce a adus nou în poezie.

A. Bossert, Les Grands Ecrivains Français: Calvin. Hachette.

Un studiu asupra marelui reformator, ca scriitor. Autorul îl consideră ca unul dintre creatorii prozei franceze.

Léon Tolstoï, Vie et Oeuvres, tomes I et II, „Mercure de France“, 7 fr.

Aceste două dintâi volume ale operei complete conțin memoriile, amintirile, scrisorile și extracte din jurnalul intim al marelui scriitor, coordonate de amic și discipolul său, Birkov.

STUDII MILITARE, TECNICE.....

Général Erb, L'Artillerie dans les Batailles de Metz, Chapelot.

Autorul, care ca ofițer de artilerie, comandând bateria a patra, a luat parte la aceste lupte, arată rolul pe care l-a avut artileria.

Pelet-Narbonne, La Cavalerie allemande pendant les journées de Coumbiers, Berger-Levrault.

Lucrare tradusă din limba germană de colonelul P. Silvestre. Un studiu asupra rolului cavaleriei în serviciul de siguranță și în luptă.

C. Corey, L'Artillerie Japonaise, Berger-Levrault, 5 fr.

C. de Grandprey, Le Siège de Port-Arthur, Berger-Levrault, 5 fr.

R. Mennier, La Guerre Russo-Japonaise, Berger-Levrault, 15 fr.

Istoricul și învățămintele ce se pot trage din acest războiu.

A. Ferrucci, Il traforo del Sempione e i passaggi alpini. F.lli Bocca editori, Torino 1906.

Autorul a adunat în acest volum toate notițele tehnice și economice care se referă la săparea Simplonului amintind și celelalte mari săpături ale sec. XIX: Fréjus, Gothardul, Brenner.

LITERATURĂ.

Fr. von Schiller, Ausgewählte Briefe. Ausgewählt und eingeleitet von Prof. Dr. Eugen Kühnemann. 2. vol. Hamburg-Grossborstel 1905, Deutsche Dichter-Gedächtnis-Stiftung.

Colecția cuprinde 265 de scrisori, o optime deci din toate scrisorile cunoscute ale lui Schiller. În aceste scrisori se oglindesc momentele principale din viața poetului.

Alfred de Vigay, Correspondance (1816—1863), recueillie et publiée par Emma Sakellarides.—Calmann-Lévy.

Compatrioata noastră a făcut un mare serviciu literaturii franceze îngrijind tipărirea corespondenței marelui poet, din care se poate vedea vrednicia caracterului și a vieții lui, cum și părerile lui în multe chestiuni.

Léon Baudet, Les Primaires. Fasquelle, 3,50.

Autorul face în acest roman un fel de proces al parlamentarismului sub toate formele lui. Personajele cele mai multe ale romanului sînt din partidul socialist ori din democrație.

Compiler